MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH AZZOPARDI

Seduta tal-5 ta' Dicembru, 2008

Citazzjoni Numru. 456/2007

A.

-vs-

B.

Il-Qorti;

Rat ir-rikors ġuramentat ippreżentat fis-16 ta' Novembru, 2007 li permezz tiegħu l-attriċi esponiet bir-rispett:

1. Illi l-partijiet iżżewġu fl-20 ta' Mejju, 2006, kif jirriżulta miċ-ċertifikat hawn anness u mmarkat bħala Dok. 'A', u li minn dan iż-żwieġ ma kienx hemm tfal imwielda;

2. Illi l-kunsens ta' l-attriċi għaż-żwieġ imsemmi nkiseb b'qerq dwar il-kwalita' tal-konvenut li mix-xorta

tagħha fixklet serjament il-ħajja miżżewġa, kif ser jiġi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża;

3. Illi l-kunsens tal-partijiet għaż-żwieġ imsemmi kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali tagħha li, kif ukoll ser jiġi ppruvat waqt it-trattazzjoni tal-kawża, għamlitha impossibbli għall-istess konvenut li jaqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

4. Illi l-kunsens tal-konvenut inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' elementi essenzjali ta' ħajja miżżewġa, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

5. Illi l-konvenut rabat il-kunsens tiegħu ma' kondizzjoni li tirreferi għall-futur;

6. Illi għalhekk iż-żwieġ bejn il-partijiet kien null u nvalidu skond il-liġi;

7. Illi l-esponenti taf personalment bil-fatti kollha ddikjarati u debitament enumerati.

Għaldaqstant għar-raġunijiet hawn premessi, l-attriċi umilment titlob lil din l-Onorabbli Qorti:

1. Tiddeċiedi u tiddikjara li ż-żwieġ bejn il-kontendenti ċċelebrat fl-20 ta' Mejju, 2006, kien null u nvalidu għall-finijiet u effetti kollha tal-liġi, u dan *ai termini* ta' l-Artiklu 19(1) tal-Kapitlu 255 tal-liġijiet ta' Malta, b'mod ġenerali, u b'mod speċifiku a tenur tal-provvedimenti tal-paragrafi (c), (d), (f) u (g) ta' l-istess Artiklu 19(1) tal-Kapitlu 255 tal-liġijiet ta' Malta, u għalhekk tordna li ssir annotazzjoni opportuna fl-Att taż-Żwieġ relattiv.

Bl-ispejjeż kontra l-konvenut li jibqa' minn issa nġunt għas-subizzjoni tiegħu.

Rat il-lista tax-xhieda u l-elenku tad-dokumenti.

Rat ir-risposta ġuramentata tal-konvenut, ippreżentata fit-12 ta' Frar, 2008, li permezz tagħha rrisponda umilment:

1. Illi l-esponenti jaqbel li ż-żwieġ tiegħu mar-rikorrenti huwa null u bla effett fil-liġi imma mhux għal tortijiet unikament imputabbli lilu u għaldaqstant qed jopponi għall-ispejjeż ta' dawn il-proċeduri;

2. Illi l-esponent jaqbel li l-kunsens taż-żwieġ imsemmi kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju fuq il-ħajja miżżewġa;

3. Illi mingħajr preġudizzju għas-suespost kien il-kunsens tar-rikorrenti li nkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' wieħed mill-elementi essenzjali tal-ħajja miżżewġa, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

4. Illi l-allegazzjonijiet tar-rikorrenti li l-kunsens tagħha nkiseb b'qerq dwar il-kwalita' tal-konvenut li mix-xorta tagħha fixklet serjament il-ħajja miżżewġa u li l-kunsens tal-konvenut inkiseb bl-esklużjoni pożittiva taż-żwieġ innifsu, jew ta' elementi essenzjali ta' ħajja miżżewġa u li l-konvenut rabat il-kunsens tiegħu ma' kondizzjoni li tirreferi għall-futur huma nfondati fil-fatt u fid-dritt;

5. Salv eċċezzjonijiet ulterjuri.

Rat il-lista tax-xhieda.

Rat l-atti proċesswali.

Rat l-affidavit ta' l-attriċi u ta' ohrajn.

Rat l-affidavit tal-konvenut.

Rat il-verbal tas-seduta tal-31 ta' Ottubru, 2008 illi permezz tiegħu l-kawża tħalliet għas-sentenza.

Ikkunsidrat;

Illi l-attriċi qiegħda titlob l-annullament taż-żwieġ kontrattat bejn il-partijiet fl-20 ta' Mejju, 2006 a bażi ta' l-Artiklu 19(1) (c), (d), (f) u (g) tal-Kapitlu 255 tal-Liġijiet ta' Malta. Il-

konvenut jaqbel illi ż-żwieġ għandu jkun dikjarat null; iżda kif dejjem irritenew il-Qrati Maltin: "*F'materja ta' żwieġ illi huwa ta' ordni pubbliku, ma tistax tagħmilha daqshekk faċli li parti tirrepeti kliem il-liġi u l-parti l-oħra tammetti u b'hekk jirrendu ż-żwieġ annullabbli bl-iktar mod faċli u espedjenti. Hawn ma aħniex fil-kamp ta' kreditu likwidu jew responsabbilta' ta' xi kolliżjoni imma f'kamp l-iktar delikat u serju u l-Qorti ma tistax tħalli nies li kappriċċożament wara xi żmien ta' żwieġ jiddeċiedu illi kellhom nuqqas ta' diskrezzjoni fuq iż-żwieġ u meta jkollhom sieħba jew sieħeb ieħor jerġgħu jakkwistaw malajr din id-diskrezzjoni u jsiru maturi. Fejn jirriżultaw verament raġunijiet għall-annullament tiegħu l-istess żwieġ għandu jiġi annullat pero' dan ma għandux ikun sabiex jiġu akkomodati l-kapriċċi ta' dak jew l-ieħor. Għalhekk il-kawżali għall-annullament għandha tirriżulta ċara u mingħajr dubju.*" (Anna Tonna vs Alexander Tonna deċiża mill-Qorti ta' l-Appell fis-6 ta' Novembru, 1991).

L-artikli ċitati mill-attriċi jirrigwardaw:

19 (1) (c) – qerq dwar il-kwalita' tal-parti l-oħra;

19 (1) (d) – vizzju tal-kunsens ta' xi parti li jkun b'difett serju ta' diskrezzjoni fuq il-ħajja miżżewġa jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagħha jew b'anomalija serja psikoloġika li tagħmilha impossibbli li dik il-parti taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taż-żwieġ;

19 (1) (f) – li l-kunsens ta' xi parti jkun inkiseb b'esklużjoni pożittiva taż-żwieġ jew xi element essenzjali tiegħu, jew tad-dritt għall-att taż-żwieġ;

19 (1) (g) – kunsens marbut ma' kondizzjoni li tirreferi għall-futur.

Kif qalet il-Qorti ta' l-Appell fil-kawża Joseph Zammit vs Bernardette Zammit (27 ta' Jannar, 2006):

"*Irid mill-ewwel jiġi senjalat prinċipju fundamentali fil-liġi ċivili u cioe' li ż-żwieġ bejn il-kontendenti għandu jkun preżunt li jkun wieħed validu. Għalhekk huwa dover*

assolut ta' kull parti fil-kawża li tagħmel prova sodisfaċenti ta' l-allegazzjonijet rispettivi tagħha dwar l-allegazzjoni u cioe' li ż-żwieg huwa null għaliex l-oneru tal-prova huwa dejjem fuq spallejn min jallega.

Is-sub-inċiż (d) fuq imsemmi jsemmi wkoll li ż-żwieġ ikun null jekk ikun affettwat b'anomalija psikoloġika serja u tagħmilha impossibbli għal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ. Ta' min jenfasizza hawn li l-liġi tagħna tirrikjedi li l-anomalija psikoloġika tkun tali li tagħmilha impossibbli u mhux sempliċement diffiċli li wieħed jaqdi l-obbligazzjonijet essenzjali taz-żwieġ jew inkella li jassumi l-istess obbligazzjonijiet essenzjali taz-żwieġ.

Rigward id-disposizzjoni kontenuta fis-sub-inċiż (f) fuq imsemmi biex dan id-difett ikun jirriżulta jkun jeħtieġ li jiġi ppruvat sodisfaċentement li ż-żewġ partijiet jew waħda minnhom fil-mument ta' l-għoti tal-kunsens matrimonjali tkun eskludiet iż-żwieġ innifsu jew eskludiet element essenzjali tal-ħajja miżżewġa jew id-dritt għall-att taż-żwieġ u din l-esklużjoni tkun saret b'att pożittiv tal-volonta' ta' dik il-parti. Huwa evidenti li din id-disposizzjoni tirravviża sitwazzjoni ta' simulazzjoni u għandu jiġi enfasizzat li nullita' ta' żwieġ bażata fuq il-kawżali ta' simulazzjoni proprjament tkun teskludi kawżali bażata fuq nullita' ta' żwieġ minħabba nuqqas ta' esklużjoni ta' ġudizzju. L-inkompatibbilta' bejn dawn iż-żewġ kawżali toħroġ mill-fatt li n-nuqqas ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju timplika inkapaċita' li wieħed jagħraf, jifhem u jirrifletti filwaqt li l-kawżali tas-simulazzjoni teħtieġ li jkun hemm tali kapaċita' intelletwali, proprju l-att pożittiv tal-volonta' li jwassal għas-simulazzjoni, totali jew parzjali. "

Fil-kawża <u>Nicholas Agius vs Rita Agius</u> (25 ta' Mejju, 1995) intqal illi: "*B'difett serju ta' diskrezzjoni tal-ġudizzju l-leġislatur ma riedx ifisser sempliċement kwalsiasi stat ta' immaturita'; li parti jew l-oħra fiż-żwieġ tista' tkun fiha fil-mument li jingħata l-kunsens reċiproku. Li kieku l-leġislatur irrikjeda maturita' sħiħa u perfetta ftit jew a dirittura ebda żwieġ ma kien ikun validu. In-nuqqas ta' discretio judicii hu kunċett ġuridiku intrinsikament marbut*

mal-kapaċita' ta' parti jew oħra fiż-żwieġ li tagħti l-kunsens liberu u xjenti tagħha għar-rabta taż-żwieġ." F'dan is-sens ġew deċiżi wkoll il-kawżi Angela Spiteri vs Joseph Spiteri (4 ta' Novembru, 1994), Robert Attard vs Josephine Attard (18 ta' Ottubru, 1995) u Janet Portelli vs Victor Portelli (14 ta' Awissu, 1995).

Fil-kawża fl-ismijiet Mario Mizzi vs Maris Mizzi (15 ta' Novembru, 2005) il-Qorti ta' l-Appell ukoll qalet li: "*Biex ikun hemm in-nuqqas jew difett serju ta' diskrezzjoni ta' ġudizzju jrid ikun hemm l-inkapaċita' psikika jew kostituzzjonali (mhux neċessarjament anomalija psikoloġika fis-sens mediku) li wieħed jagħraf u jirrifletti jew li jiddeċiedi liberament (jiġifieri mingħajr impulsi nterni li jkunu neħħew il-liberta' ta' l-għażla tal-persuna li tkun) fuq l-oġġett tal-kunsens matrimonjali.*"

Il-partijiet iżżewġu wara li għamlu perjodu qasir jgħixu flimkien, iżda jidher ċar li l-partijiet dejjem ħasbu biex igawdu – speċjalment il-konvenut – u ftit fuq ir-responsabbiltajiet taż-żwieġ. Jidher li anke meta żżewġu l-konvenut seta' kellu l-ħsieb ta' relazzjoni ma' ħaddieħor, u jidher ukoll li kellu problema ta' xorb. *Da parti* tiegħu l-konvenut jammetti li għal ħafna żmien kellhom problemi finanzjarji li ma għenux is-sitwazzjoni. L-attriċi wkoll sabet diffikulta' biex jiddiskutu jekk għandhomx ikollhom tfal miż-żwieġ, u din hija kawżali ammissibbli għall-annullament – ara s-sentenza Galea vs Walsh deċiża mill-Prim'Awla fit-30 ta' Marzu, 1994.

Għalhekk il-Qorti tilqa' t-talba attriċi u tiddikjara null iż-żwieġ ċelebrat bejn il-partijiet fl-20 ta' Mejju, 2006. L-ispejjeż ikunu bla taxxa bejn il-partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

-------------------------------TMIEM-------------------------------